

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın Hazine ve Maliye Bakanı Sn. Mehmet Şimşek tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Rahmi Aşkın TÜRELİ

İzmir Milletvekili

8/12131 sayılı yazılı soru önergeme süresi içinde cevap verilmediği için önergemi yeniliyorum.

Türkiye'nin dış borç stoku 2002 yılında 131,8 milyar dolar seviyesinden 21 yıllık dönemde 368 milyar dolar artarak 2023 yılında 499,9 milyar dolara yükselmiştir. AKP iktidarları döneminde 63,5 milyar dolarlık özelleştirme yapılmasına rağmen, dış borçta gözlenen bu hızlı artış durumun ciddiyetini tüm açıklığıyla ortaya koymaktadır.

Dış borç stokunun kompozisyonuna bakıldığında, toplam borçlar içinde özel kesim borçlarının payının 2002 yılında yüzde 34,4 olan seviyesinden 2023 yılında yüzde 50,2'ye çıktığı gözlenmektedir. Özel kesim borçlarının yüzde 62,5'i ise reel kesimin borçlarından oluşmaktadır.

Toplam dış borçların GSYH'ya oranı ise 1998 yılında yüzde 34,7 iken, 1999-2001 krizi döneminde yükselerek 2001 yılında yüzde 56,1'e yükselmiştir. 2002 yılından itibaren düşme eğilimine giren toplam dış borçların GSYH'ya oranı 2005 yılında yüzde 34,8 ile en düşük seviyesine gerilemiştir. Bununla birlikte, söz konusu oran 2006 sonrası dönemde yeniden yükselme eğilimine girmiş olmuş, 2023 yılında yüzde 44,7 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Bu bilgiler ışığında;

- 1- Cumhuriyetin kurulduğu 1923 yılından AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılına kadar yapılan toplam dış borç 132 milyar dolar iken 21 yılda toplam dış borcun 500 milyar dolara çıkmasının sebepleri nelerdir?
- 2- 2001 krizini izleyen dönemde azalma eğilimine giren dış borçların mili gelirdeki payının yeniden artmaya başlamasını ve 2023 yılında yüzde 44,7 seviyesinde gerçekleşmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

- 3- Dış borç stoku içinde kamu borçlarının payı azalırken özel kesim borçlarının payının tekrar artış eğilimine girmesi hangi faktörlerden kaynaklanmaktadır?
- 4- Özel kesim borçları içinde reel kesimin borçlarının önemli bir payının olmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?
- 5- 2003-2023 döneminde 63,5 milyar dolarlık özelleştirme yapılmasına rağmen dış borçlardaki bu hızlı artışı hangi faktörlere bağlıyorsunuz?
- 6- Dış borç stokundaki hızlı artış iktidarınızın uyguladığı ekonomik politikaların ortaya çıkardığı bir sonuç değil midir?
- 7- Son yıllarda döviz kurundaki hızlı artışın reel kesim borçlarının ödenebilirliğini olumsuz yönde etkileyeceğini düşünüyor musunuz?